

Podaj dalej wiedzę, nie podawaj ściemy

Mistrzowie

wykrywania fake'ów!

CELE OGÓLNE

- Zainspirowanie uczniów do zdobywania wiedzy z zakresu fejk newsów i rozpoznawania ich w sieci.
- Wprowadzenie w zagadnienie weryfikacji informacji zdobytych i znalezionych w sieci.

DO 30 OSÓB 45 MINUT

SALA LEKCYJNA, ŚWIETLICA

UCZNIOWIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ

METODY PRACY:

Problemowa: analiza treści
Utrwalająca: quiz

FORMY PRACY:

Grupowa
Indywidualna
Zespołowa

Zuzia

CELE SZCZEGÓŁOWE

- Uczeń zna zasady rozpoznawania fałszywych informacji w internecie.
- Uczeń potrafi odróżnić wiarygodne źródła informacji od podejrzanych lub niepewnych.
- Uczeń porządkuje informacje zdobyte od nauczyciela na temat wykrywania fejk newsów.
- Uczeń analizuje i potrafi podać zasady poprawnego postępowania w przypadkach związanych z napotkaniem fałszywych treści w sieci.
- Uczeń rozumie, dlaczego nie wszystkie wiadomości w internecie są prawdziwe i potrafi zidentyfikować sygnały wskazujące na potencjalne oszustwa lub manipulacje.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Tablice do pisania odpowiedzi (lub kartki papieru) dla uczniów
- Tablica do zaznaczania odpowiedzi i liczenia punktów dla nauczyciela
- Markery/długopisy
- Ekran/projektor do wyświetlania prezentacji z pytaniami oraz filmików

Realizowane w scenariuszu punktu podstawy programowej VII.5.1. VII.5.2. VII.5.3.

Zalecamy, by nauczyciel odczytywał wszystkie treści pytań i odpowiedzi w grze dydaktycznej — niezależnie od wieku uczniów

Słowniczek pojęć

SCAM

Oszustwo, w którym ktoś próbuje wyłudzić pieniądze lub dane osobowe, podszywając się pod zaufaną osobę lub instytucję.

Fejk

Fejk to coś, co jest fałszywe lub podrobione, często stworzono to, aby wprowadzić w błąd lub oszukać innych.

Phishing

Metoda oszustwa, w której cyberprzestępcy podszywają się pod zaufane instytucje lub osoby, próbując wyłudzić dane osobowe, hasła lub informacje finansowe za pomocą fałszywych wiadomości lub stron internetowych.

AI (sztuczna inteligencja)

Technologia, która umożliwia maszynom naśladowanie ludzkiego myślenia i podejmowanie decyzji na podstawie analizy danych.

CEL GRY:

Gra ma na celu zapoznanie uczniów z zagadnieniem rozpoznawania fejk newsów w internecie. Uczniowie dowiedzą się również, jak unikać zagrożeń związanych z fałszywymi profilami oraz dlaczego sprawdzanie umieszczanych w internecie informacji jest takie ważne.

PRZYGOTOWANIE:

- Zapoznaj się z zasadami gry i treściami pytań przed rozpoczęciem zajęć.
- Przygotuj tablice lub kartki do odpowiedzi dla uczniów, markery i ekran/projektor do wyświetlania filmów lub obrazków oraz tablicę do zapisywania punktacji zespołów.
- Upewnij się, że masz dostęp do przykładów fake'ów oraz krótkiego filmu/scenki, która będzie przedstawiać sytuację związaną z fake news'ami.

ZASADY GRY:

- Nauczyciel dzieli grupę na zespoły, maksymalnie po 5 dzieci w zespole. W grze może brać udział maksymalnie 6 zespołów.
- Uczniowie pracują w zespołach i odpowiadają na pytania, które zadaje nauczyciel. Gdy upłynie czas na udzielenie odpowiedzi, każdy z zespołów unosi kartkę z zapisaną odpowiedzią. Na prośbę nauczyciela zespoły kolejno odczytują swoje odpowiedzi.
- Po każdej rundzie nauczyciel przyznaje punkty za poprawne odpowiedzi. Wyniki może zapisywać na tablicy szkolnej.
- Po odczytaniu wszystkich pytań, nauczyciel podsumowuje punktację. Zespół, który zdobędzie najwięcej punktów, wygrywa.

PODSUMOWANIE:

Na koniec nauczyciel podkreśla najważniejsze zasady dotyczące weryfikowania treści w internecie. Wskazuje, że w sytuacjach niejasnych zawsze należy konsultować się z opiekunem.

SYSTEM PUNKTACJI:

- Za każdą poprawną odpowiedź zespoły otrzymują 10 punktów.
- W rundzie na szybkość, zespół, który jako pierwszy podniesie tablicę z poprawną odpowiedzią, zdobywa dodatkowe 5 punktów.
- Za niepoprawne odpowiedzi zespół otrzymuje 0 punktów.

Na tropie fejków

Wprowadzenie 10 minut

Największy koń w historii (prawdopodobnie)

[Translate Tweet](#)

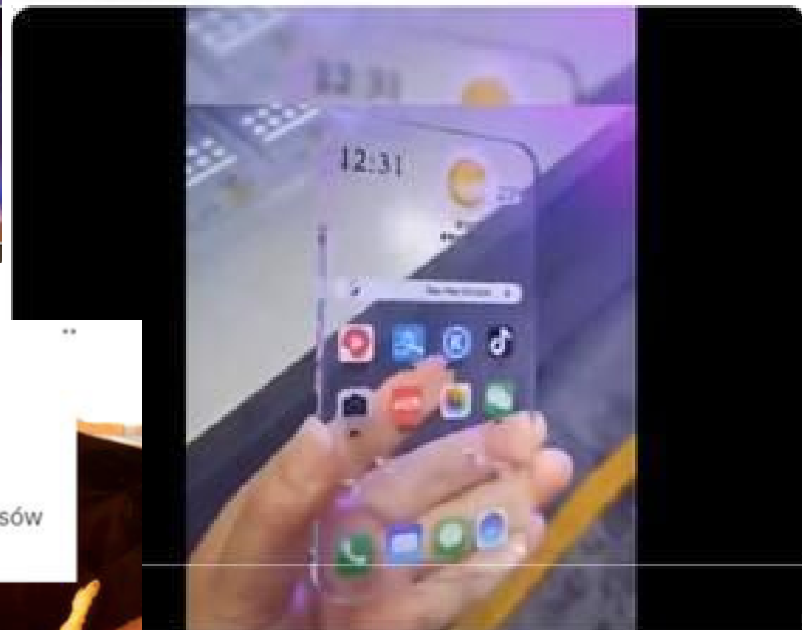

Unia Europejska zakazała "powietrza" w opakowaniach chipsów.

Opakowania różnych produktów mają być teraz dostosowane do wielkości danego produktu. Oznacza to, że chociażby paczki chipsów będą zawierały mniej powietrza.

to są nowe telefony, które wkrótce wejdą na rynek... Technologia zachodnia jest o lata świetlne do tyłu

Nadciąga nowe zjawisko pogodowe. "Burze widmo" idą z Niemiec

Na tropie fejków

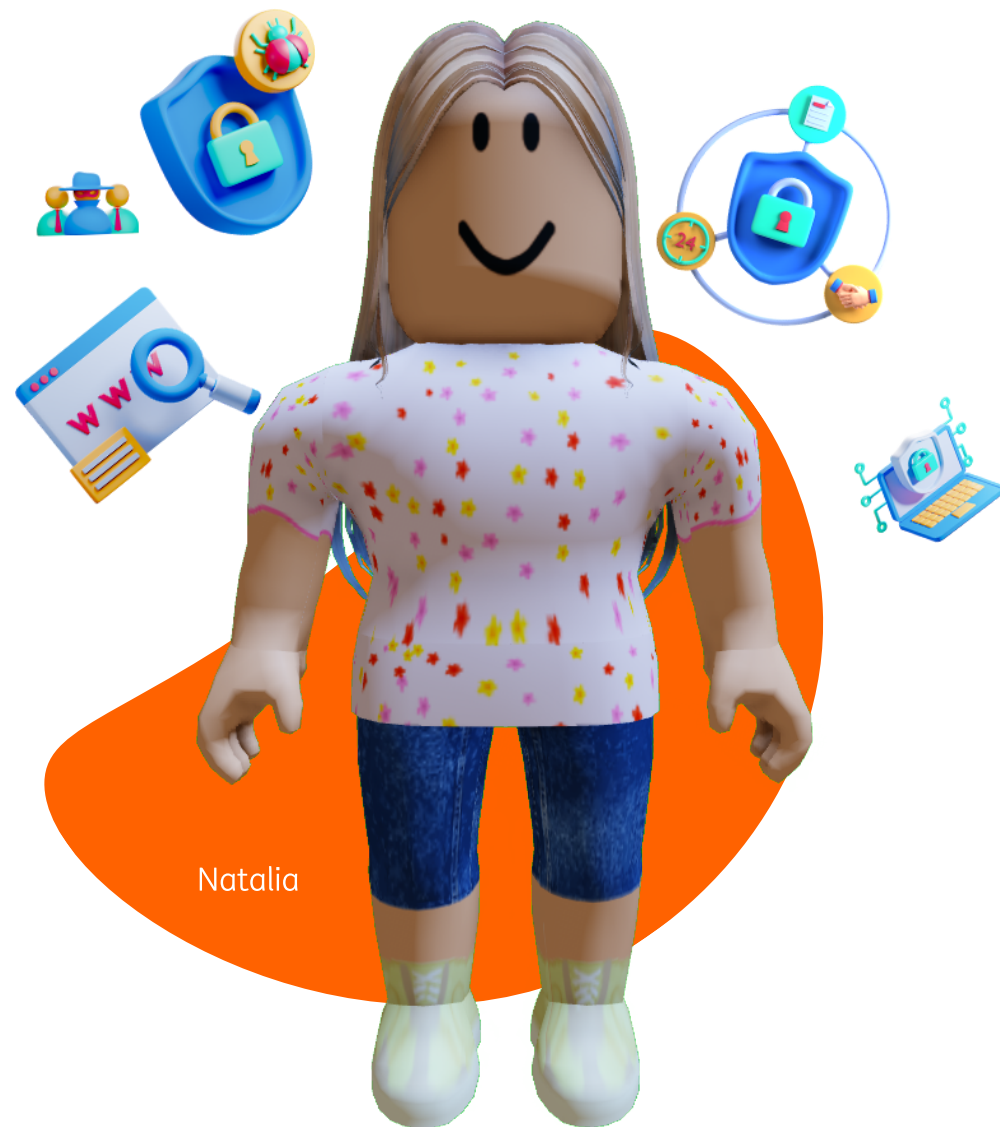
Czy wiecie, co to są fake newsy?

Czy wiecie, czym są fałszywe profile?

Jakie wiadomości albo profile wydawały Wam się podejrzane?

Na tropie fejków

Fake news to wiadomości, które wyglądają jak prawdziwe, ale są fałszywe. Ich inną nazwą potoczną jest SCAM (z angielskiego oszustwo).

Fałszywe profile to konta, które są tworzone przez oszustów, by wprowadzić innych w błąd.

Fałszywe profile mogą być tworzone właśnie do rozpowszechniania fake newsów. Kiedy spotykamy takie profile lub newsy w internecie, musimy być bardzo ostrożni.

Tadek

Jak wytropić fejka?

- **Sprawdź źródło** – czy wiesz, kto jest autorem tego newsa lub wiadomości?
Czy znasz tę stronę lub osobę, która pisze wiadomość?
- **Fałszywe zdjęcia** – czy zdjęcie wygląda jak prawdziwe?
Często fałszywe profile używają zdjęć innych osób lub nie pokazują twarzy wcale.
- **Zbyt piękne, aby było prawdziwe** – jeśli coś brzmi zbyt dobrze, prawdopodobnie jest fałszywe.

Pamiętaj! Kiedy masz wątpliwości, zawsze najlepiej zapytać kogoś dorosłego.

Wykryj fejk!

Pytania tak/nie

ok. 5 min

Wykryj fejka! Zasady.

- Zaraz zobaczycie różne przykłady wiadomości, a Waszą misją będzie zdecydowanie, czy dana wiadomość może być wiarygodna, czy jest to fejk.
- Aby odpowiedzieć, podnosicie tabliczkę lub kartkę z napisem 'Tak' lub 'Nie'
- Na każdą odpowiedź dostaniecie 30 sekund.
- Za każdą poprawną odpowiedź otrzymacie po 10 pkt.

Wykryj fejka!

**Twoje ulubione lody będą
teraz dostępne za darmo w
każdym sklepie!**

00:30

Wykryj fejk!

NIE Twoje ulubione lody będą **NIE**
teraz dostępne za darmo w
każdym sklepie!

Wykryj fejk!

**Zapraszamy do
przeczytania
prognozy pogody!**

00:30

Wykryj fejk!

TAK

**Zapraszamy do
przeczytania
prognozy pogody!**

TAK

Wykryj fejk!

**Wygrałeś najnowszy
smartphone!**

**Możesz go odebrać za
darmo, ale musisz kliknąć
tutaj i podać swój adres!**

00:30

Wykryj fejk!

**Wygrałeś najnowszy
smartphone!**

NIE

**Możesz go odebrać za
darmo, ale musisz kliknąć
tutaj i podać swój adres!**

NIE

Sposób na fejka!

Pytania otwarte

ok. 5 min

Sposób na fejka! Zasady.

- W zespołach wymyślcie różne reakcje na fake news. Zapiszcie odpowiedź na tablicy/kartce.
- Na przygotowanie odpowiedzi macie 3 minuty.
- Za każdą poprawną odpowiedź otrzymacie po 10 pkt.

Sposób na fejka!

Buszując po necie, natrafiasz na
informację udostępnioną przez
Twojego znajomego:

Wiedzieliście, że w tym roku Halloween wypada 13. w piątek? Spooky 🧛

Co robisz?

03:00

Sposób na fejka

- Sprawdź, posilając się innymi źródłami czy informacja ma prawo być prawdą.
- Nie powielaj informacji których nie jesteś pewien.
- Zapytaj dorosłego!

Jak wytropić fejkowy profil?

Analiza przypadków

ok. 3 min

Jak wytropić fejkowy profil? Zasady.

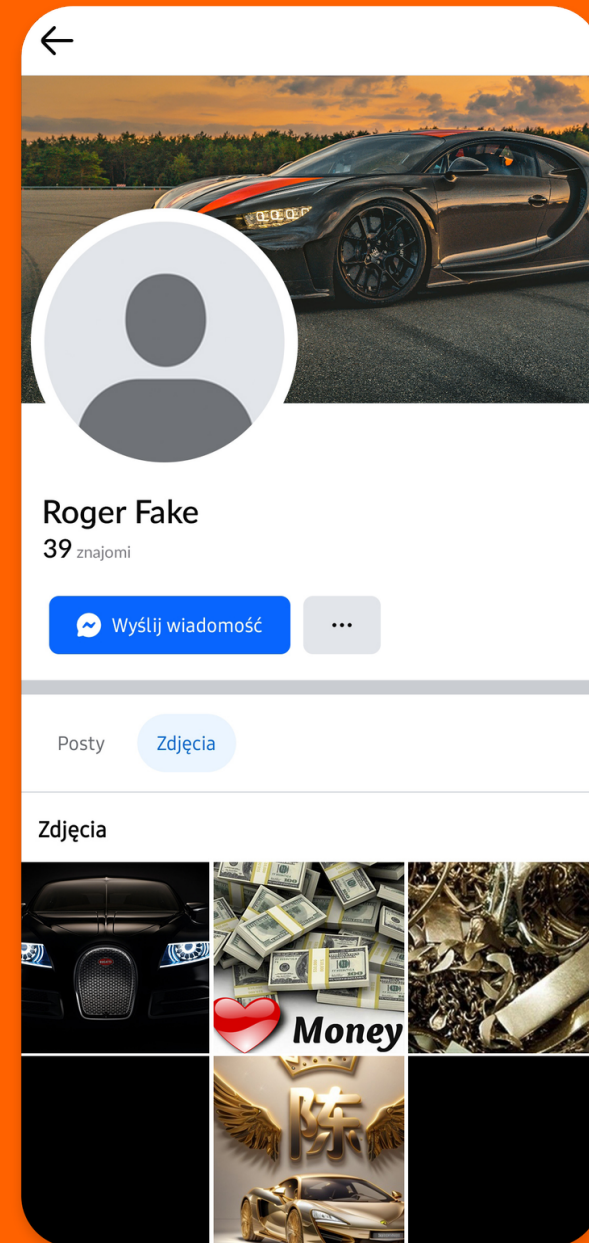
- Zaraz zobaczycie cztery profile, a Waszym zadaniem będzie zdecydowanie, które z nich są fałszywe.
- Na przygotowanie odpowiedzi macie 1 minutę.
- Za każdą poprawną odpowiedź otrzymacie po 10 pkt.

Jak wytropić fejkowy profil?

Przykłady profili:

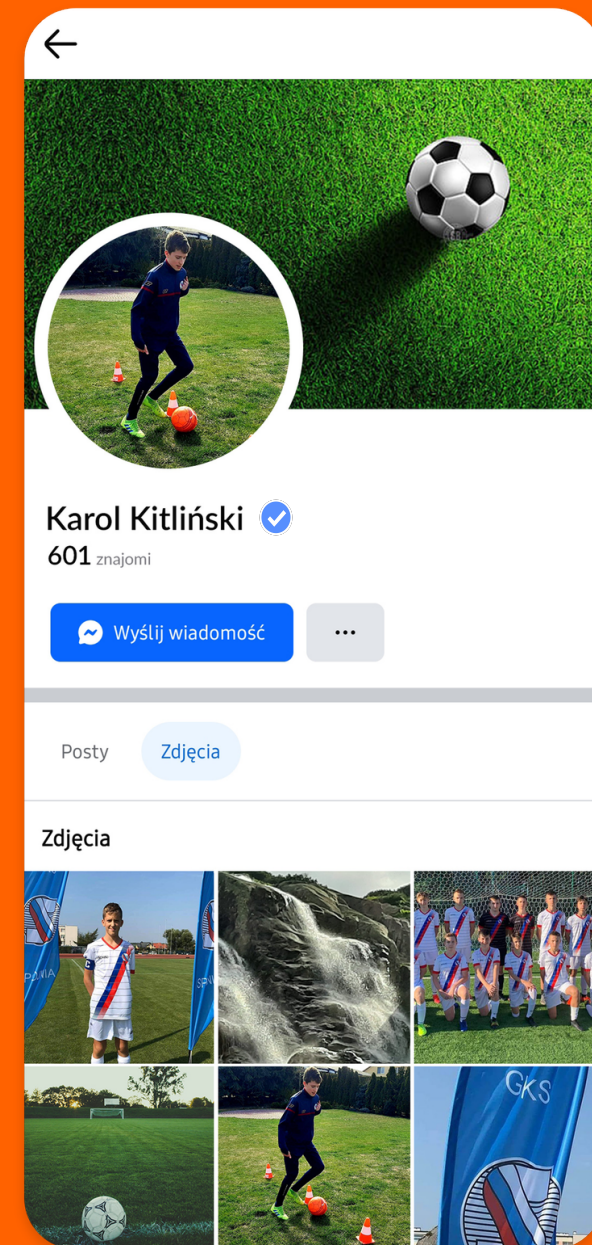
1. Profil osoby z bardzo małą liczbą zdjęć lub brakiem zdjęć, podejrzenie brzmiącym nazwiskiem, brakiem postów i prośbami o pieniądze lub dane osobowe.

Jak wytropić fejkowy profil?

Przykłady profili:

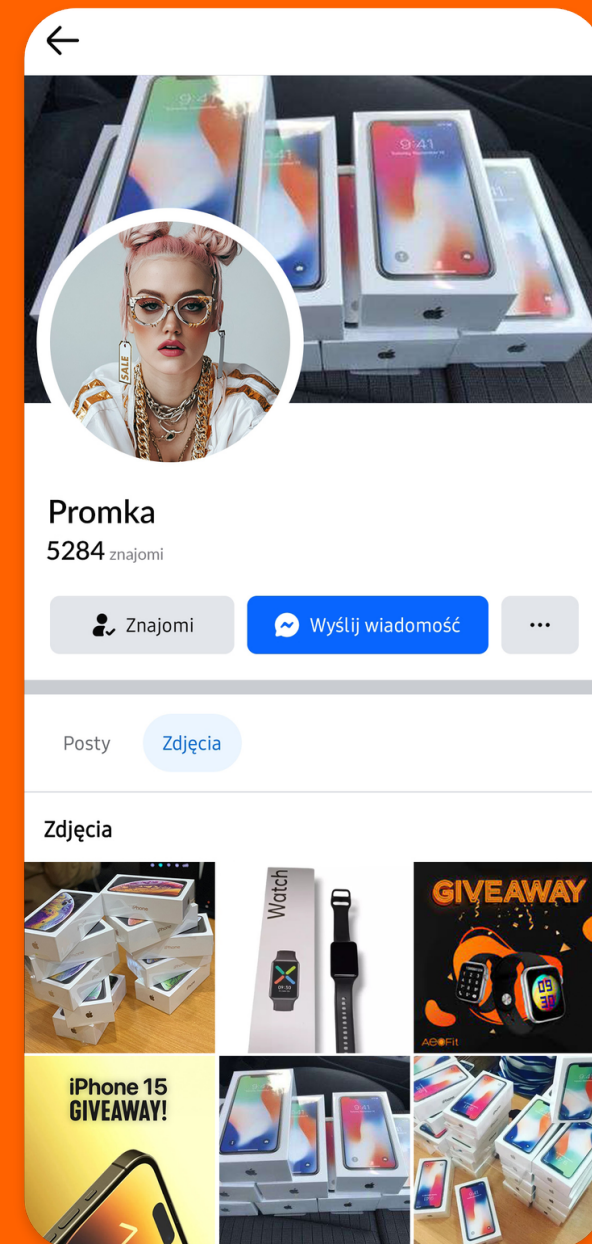
2. Profil posiadający znaczek weryfikacji potwierdzający jego autentyczność.

Jak wytropić fejkowy profil?

Przykłady profili:

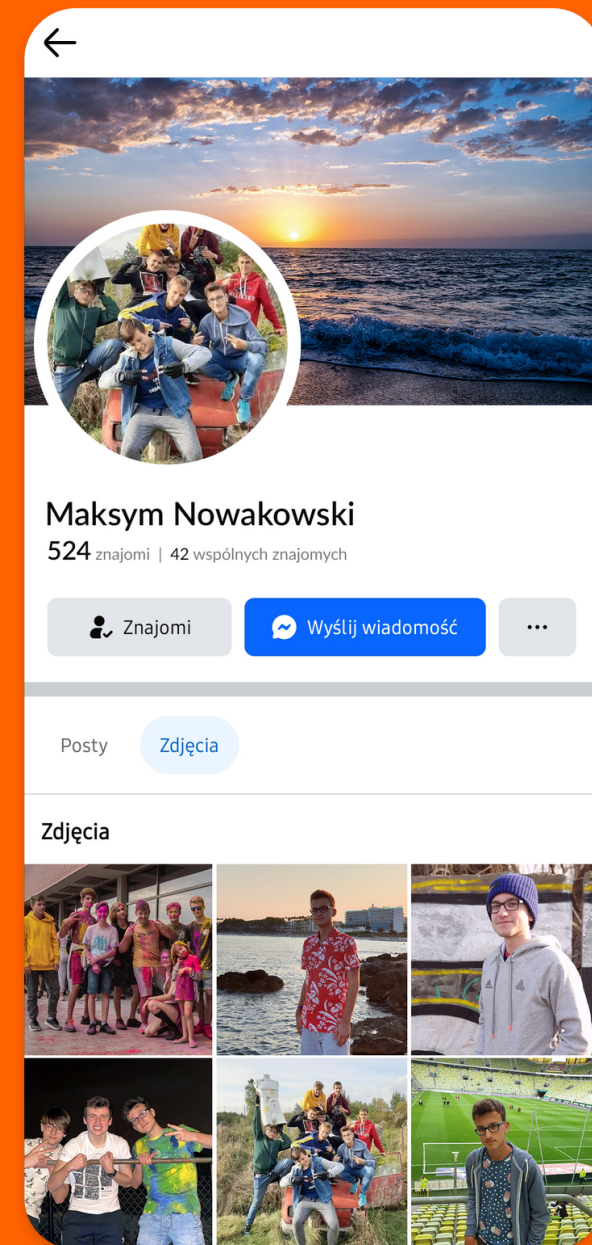
3. Profil z podejrzanymi ofertami darmowych produktów po kliknięciu w link.

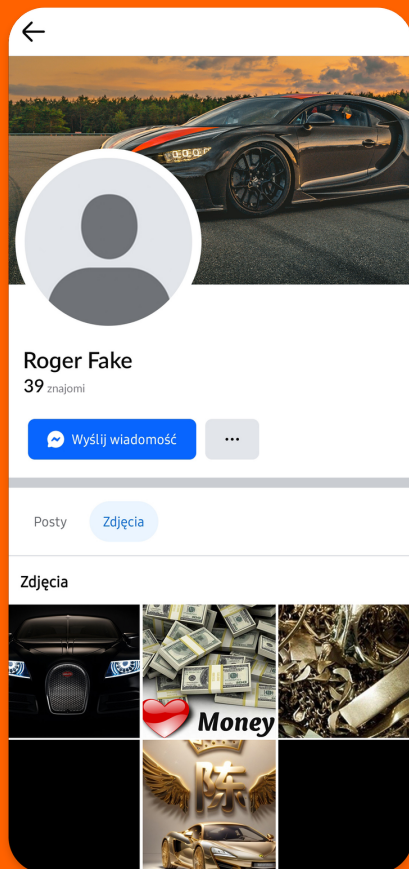
Jak wytropić fejkowy profil?

Przykłady profili:

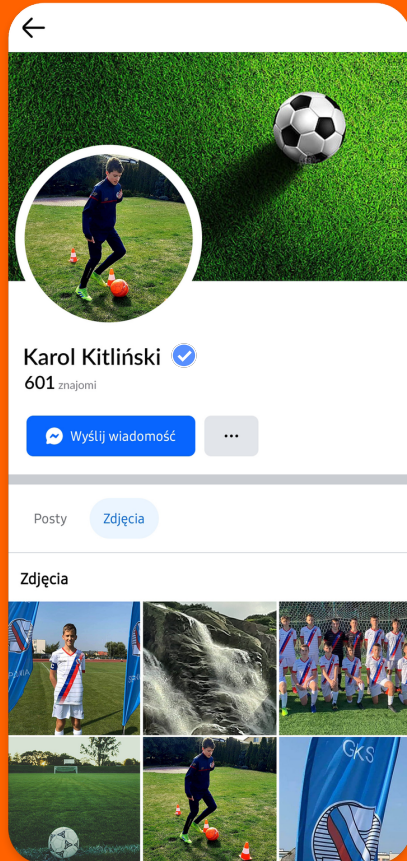
4. Profil kolegi z klasy, który często wrzuca zdjęcia z wycieczek i codziennego życia.

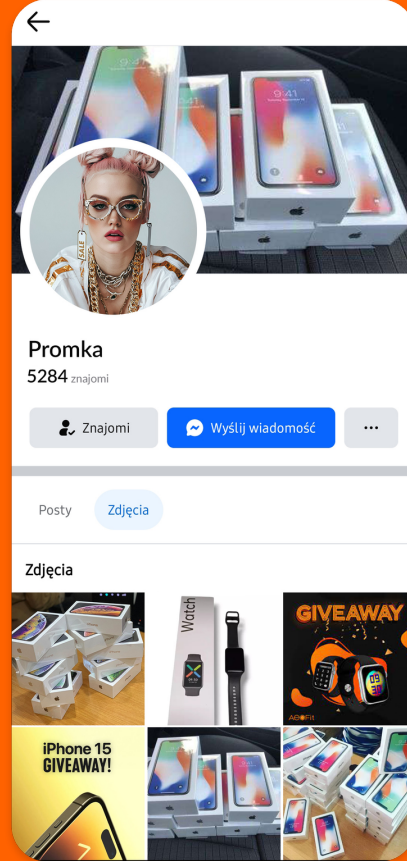
1.

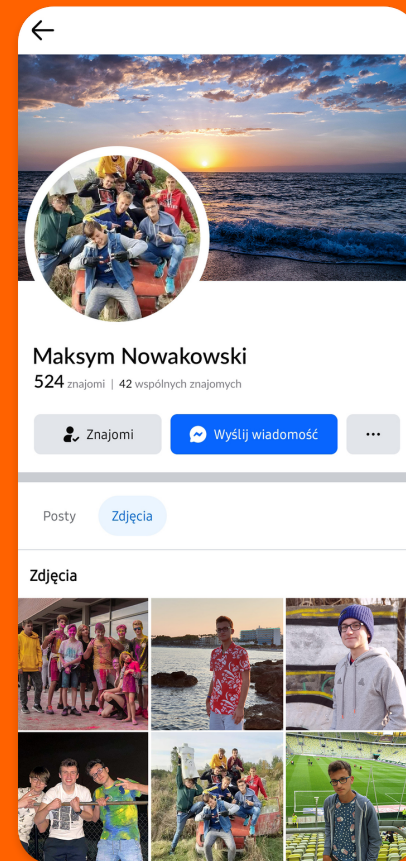
2.

3.

4.

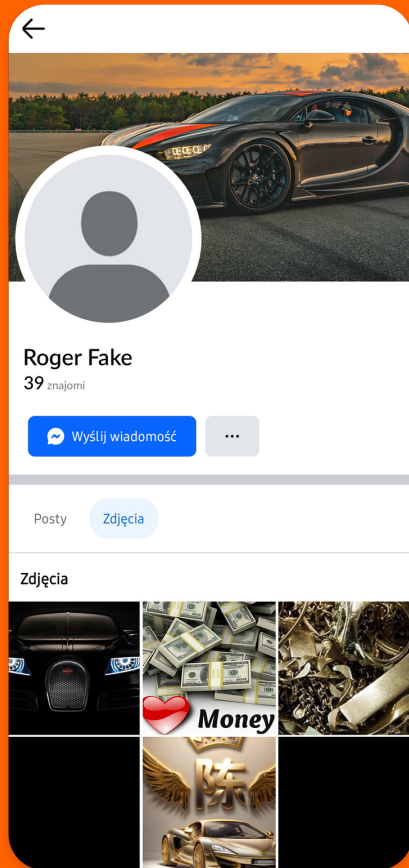
Jak wytropić fejkowy profil?

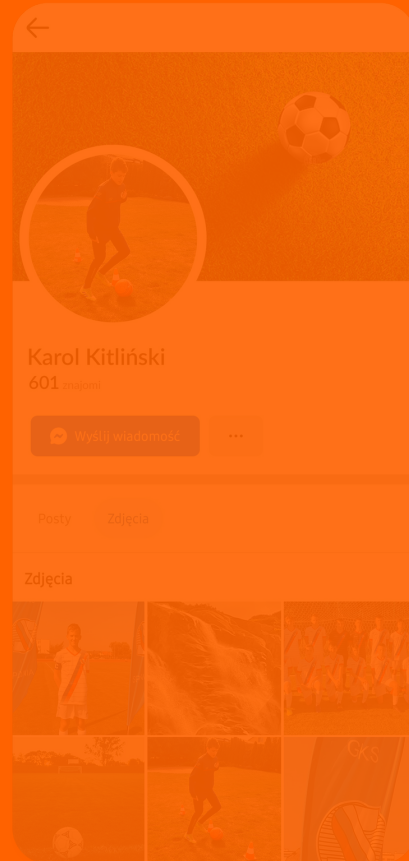
01:00

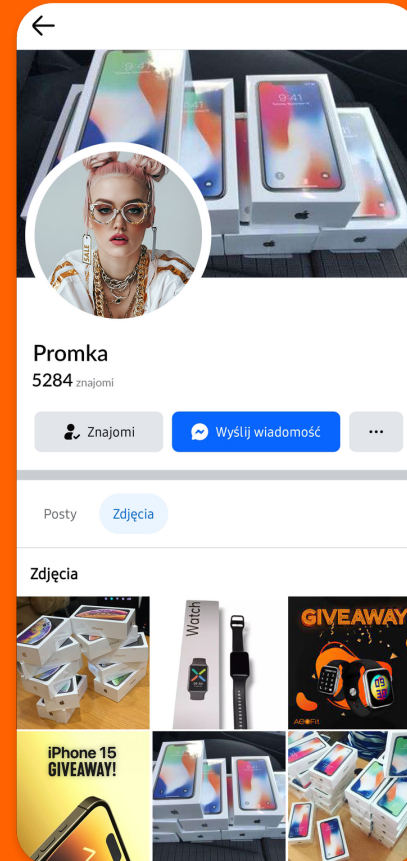
1.FEJK!

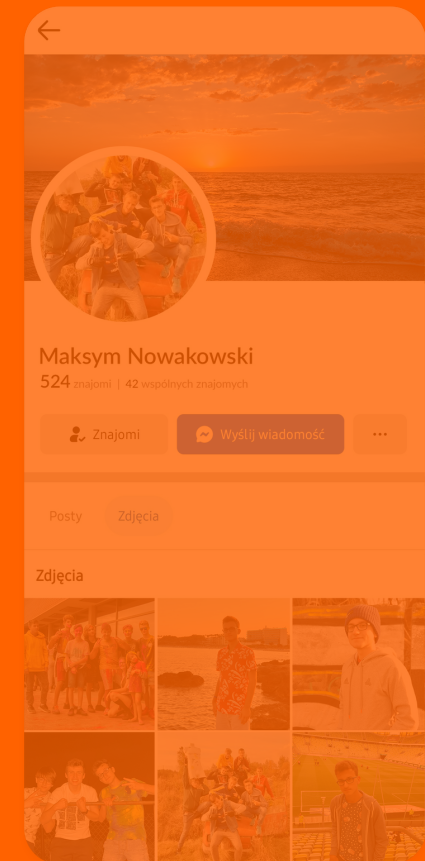
2.

3.FEJK!

4.

Deszczyk pada, słońko świeci,
Phishing łowi dane w sieci.

Mistrzowie wykrywania fejków!

Pytania na szybkość

ok. 5 min

Mistrzowie wykrywania fejków! Zasady.

- Nauczyciel będzie zadawał pytania, a Wasze zespoły muszą jak najszybciej podnieść tabliczkę z poprawną odpowiedzią. Który zespół zrobi to pierwszy?
- Na każdą odpowiedź macie 30 sekund.
- Za każdą poprawną odpowiedź otrzymacie 10 punktów. Zespół, który jako pierwszy podniesie tabliczkę z poprawną odpowiedzią, zdobywa dodatkowe 5 punktów.

Mistrzowie wykrywania fejków!

Jeśli coś jest udostępnione w internecie, to musi być prawdą!

00:30

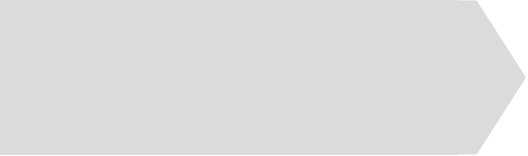
Mistrzowie wykrywania fejków!

NIE

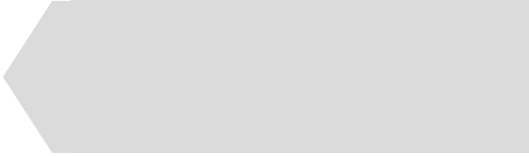
Jeśli coś jest udostępnione w internecie, to musi być prawdą!

NIE

Mistrzowie wykrywania fejków!

**Znalezione informacje, zwłaszcza
gdy są szokujące, warto sprawdzać
na innych stronach.**

00:30

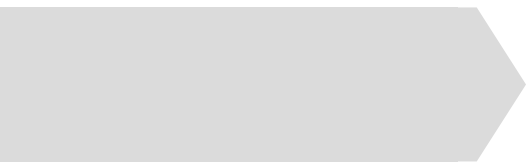
Mistrzowie wykrywania fejków!

TAK

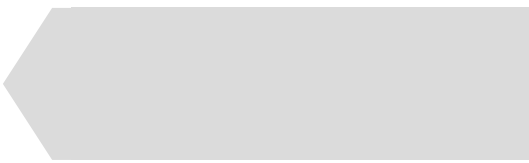
Znalezione informacje, zwłaszcza
gdy są szokujące, warto sprawdzać
na innych stronach.

TAK

Mistrzowie wykrywania fejków!

**Każda wiadomość, którą otrzymamy
w internecie, nawet od
nieznajomego jest godna zaufania.**

00:30

Mistrzowie wykrywania fejków!

NIE

Każda wiadomość, którą otrzymamy
w internecie, nawet od
nieznajomego jest godna zaufania.

NIE

Jak rozprawić się z fake newsem?

Analiza scenki

ok. 5 min

Jak rozprawić się z fake newsem? Zasady.

- Zapoznajcie się ze scenką.
- Po obejrzeniu scenki odpowiecie na pytania.
- Na każdą odpowiedź macie 30 sekund.
- Za każdą poprawną odpowiedź otrzymacie po 10 pkt.

Czy jesteś pogromcą fejków? Zasady.

- Zaraz zobaczycie pytanie i trzy możliwe odpowiedzi.
- Naradźcie się krótko w zespołach i podnieście tabliczkę lub kartkę z napisem 'A', 'B' lub 'C'.
- Na każdą odpowiedź macie 30 sekund.
- Za każdą poprawną odpowiedź otrzymacie po 10 pkt.

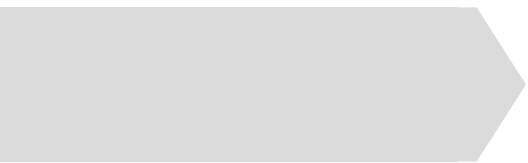

**PAMIĘTASZ ZUZIA
O NOWYCH ZASADACH
FACEBOOKA?**

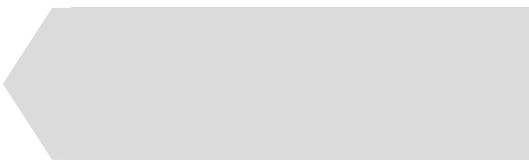
**TERAZ WSZYSCY BĘDĄ
MOGLI KORZYSTAĆ
Z TWOICH ZDJEĆ.**

Jak rozprawić się z fake newsem?

**Czy ta informacja
wygląda na prawdziwą?**

00:30

Jak rozprawić się z fake newsem?

NIE

**Czy ta informacja
wygląda na prawdziwą?**

NIE

Jak rozprawić się z fake newsem?

Co powinieneś zrobić,
gdy zobaczysz
podobną wiadomość w
internecie?

00:30

Jak rozprawić się z fake newsem?

Co powinieneś zrobić, gdy zobaczysz podobną wiadomość w internecie?

Sprawdzić, czy podane zostało źródło informacji i spróbować je zweryfikować

Zastanowić się, czy informacja brzmi wiarygodnie

Zapytać dorosłego

Quiz ewaluacyjny ABC

Czy jesteś pogromcą fejków?

do 10 min

Runda nieobowiązkowa*

Na stronie internetowej widzisz przycisk
“KLIKNIJ TUTAJ! Wygrałeś 10 000 złotych!”.
Co robisz?

A

Klikam szybko, bo chcę
wygrać

B

Nie klikam, to może być
oszustwo

C

Klikam i szybko
dzwonię do koleżanki,
żeby się pochwalić

00:30

Na stronie internetowej widzisz przycisk
“KLIKNIJ TUTAJ! Wygrałeś 10 000 złotych!”.
Co robisz?

A

Klikam szybko, bo chcę
wygrać

B

Nie klikam, to może być
oszustwo

C

Klikam i szybko
dzwonię do koleżanki,
żeby się pochwalić

Co to jest “FEJK”?

A

Coś nieprawdziwego

B

Rodzaj gry

C

Strona internetowa z
grami

00:30

Co to jest “FEJK”?

A

Coś nieprawdziwego

B

~~Rodzaj gry~~

C

~~Strona internetowa z
grami~~

“SCAM” to

A

Wiadomość, która
wygląda na prawdziwą,
ale może być fejkowa

B

SMS od mamy, który
przypomina o
odrobieniu lekcji

C

Piosenka Paliona

00:30

“SCAM” to

A

Wiadomość, która
wygląda na prawdziwą,
ale może być fejkowa

B

SMS od mamy, który
przypomina o
odrobieniu lekcji

C

Piosenka Paliona

Co zrobić, kiedy dowiesz się z internetu, że
Twój wymarzony telefon można kupić za
złotówkę, po kliknięciu w specjalny link?

A

Natychmiast
poinformować
wszystkich kolegów

B

Wpaść w panikę

C

Nie klikać w link i
porozmawiać z dorosłym,
aby upewnić się, że oferta
nie jest oszustwem.

00:30

Co zrobić, kiedy dowiesz się z internetu, że
Twój wymarzony telefon można kupić za
złotówkę, po kliknięciu w specjalny link?

A

Natychmiast
poinformować
wszystkich kolegów

B

Wpaść w panikę

C

Nie klikać w link i
porozmawiać z dorosłym,
aby upewnić się, że oferta
nie jest oszustwem.

Po czym można rozpoznać fejkowy profil?

A

Nie da się

B

Po braku postów, braku
zdjęcia profilowego

C

Osoba na zdjęciu
profilowym wygląda
jak złoczyńca

00:30

Po czym można rozpoznać fejkowy profil?

A

Nie się

B

Po braku postów, braku
zdjęcia profilowego

C

Osoba na zdjęciu
profilowym wygląda
jak złoczyńca

Do znajomych dodaje Cię Twój idol i pisze do Ciebie wiadomość z prośbą o pożyczkę na dojazd na koncert.

Co robisz?

A

Od razu przesyłam mu kasę

B

Proszę mamę o pożyczanie kasy

C

Nie odpowiadam i mówię o tym dorosłym

00:30

Do znajomych dodaje Cię Twój idol i pisze do Ciebie wiadomość z prośbą o pożyczkę na dojazd na koncert.

Co robisz?

A

~~Od razu przesyłam mu kasę~~

B

~~Proszę i damę o pożyczkę kasę~~

C

Nie odpowiadam i mówię o tym dorosłym

Ktoś zaczyna wysyłać obraźliwe wiadomości do Ciebie i Twoich znajomych w trakcie gry.

Co robicie?

A

Kłócimy się z nim

B

Ignorujemy. To najlepszy sposób na trolla

C

Nasyłamy na niego naszego najsilniejszego zawodnika i nazywamy bambikiem

00:30

Ktoś zaczyna wysyłać obraźliwe wiadomości do Ciebie i Twoich znajomych w trakcie gry.

Co robicie?

Kłótny się z nim

B

Ignorujemy. To najlepszy sposób na trolla

Nasyłamy do niego naszego najsilniejszego wodnika i nazywamy bambikiem

Dostajesz wiadomość w grze, że otrzymasz
darmowe skiny po kliknięciu w link.

Co robisz?

A

Klikam i odbieram

B

Najpierw dziękuję, bo
tak wypada a później
klikam w link

C

Nie klikam.
To brzmi jak oszustwo

00:30

Dostajesz wiadomość w grze, że otrzymasz darmowe skiny po kliknięciu w link.

Co robisz?

A
Klikam i pobieram

B
Najpierw dziękuję, bo
tak wygląda, później
klikam w link

C
Nie klikam.
To brzmi jak oszustwo

Czy wszystkie zdjęcia w internecie są prawdziwe?

A

Nie, w internecie jest dużo przerobionych lub wygenerowanych przez AI zdjęć

B

No jasne, że tak!

C

Skoro są w internecie to muszą być prawdziwe

00:30

Czy wszystkie zdjęcia w internecie są prawdziwe?

A

Nie, w internecie jest
dużo przerobionych lub
wygenerowanych przez
AI zdjęć

B

No jasne że tak!

C

Skoro są w internecie to
muszą być prawdziwe

Czy powinieneś udostępniać wszystkie wiadomości wyczytane w internecie?

A

Jasne, że tak. Przecież internet to sprawdzone źródło

B

Tak, ale tylko znajomym

C

Nie. Pamiętaj, zawsze sprawdzaj informacje, które chcesz przesłać dalej! Nie udostępniaj informacji, których nie jesteś pewien.

00:30

Czy powinieneś udostępniać wszystkie wiadomości wyczytane w internecie?

Jasne, że nie. Przecież
internet to nieprawdzone
źródło

Tak, ale tylko z najomym

C

Nie, wyjątkowo szokującą
informację trzeba sprawdzić
na innych stronach i najlepiej
skonsultować z opiekunem

Co to jest fake news?

Fejk news to nieprawdziwe informacje, które udają prawdziwe wiadomości, aby oszukać ludzi. Często mają szokujące tytuły lub historie, które nie są zgodne z prawdą.

Dlaczego warto wiedzieć o fake newsach?

Fejk newsy mogą sprawić, że uwierzymy w coś, co nie jest prawdą. Mogą wywołać zamieszanie i strach, dlatego warto umieć je rozpoznawać, aby być bezpiecznym w internecie.

Jak rozpoznać fake news?

Zawsze sprawdź, skąd pochodzi wiadomość i kto ją napisał. Zwróć uwagę, czy tytuł nie brzmi zbyt dziwnie lub niewiarygodnie. Sprawdź, czy inne strony też o tym piszą.

Co zrobić, gdy zobaczysz fake newsy?

Nie udostępniaj ich od razu. Najpierw sprawdź, czy to prawda. Powiedz o tym dorosłemu lub zgłoś do administratora strony. Jeśli widzisz, że ktoś dzieli się takimi informacjami, grzecznie ich o tym poinformuj.

Jesteś mistrzem

wykrywania fake'ów!

Ola, lat 10

